

Maandag 6 december 1915 – ochtendeditie

Wolff seint uit Brussel:

In tegenwoordigheid van de Duitse gouverneur-generaal in België en tal van hooggeplaatste ambtenaren en officieren is vanochtend de door de Duitse vereniging voor boekdrukkunst uitgeschreven tentoonstelling van grafische kunst in de zalen van de moderne kunstkring geopend.

Parijs, 5 december. Avondcommuniqué:

Verhoogde bedrijvigheid der artillerie aan weerszijden.

Er worden bewegingen vermeld van vijandelijke troepen van België naar het westelijk front.

Bij Het Sas hebben de Franse kanonnen met goed gevolg de verbindingsliepgraven beschoten.

Onderscheidingen in het Belgische leger.

Wij ontlenen aan De (Belgische) Legerbode:

Het militair ereteken der 2^e klasse ontvingen:

V. Walraedt, wachtmeester, artillerie; J. Desmedt, infanterie; J. Hendrickx, sergeant, infanterie; F. Demory, soldaat, infanterie; R. Schreurs, infanterie; J. Dumont, soldaat, infanterie; J. Vandevelde, soldaat, infanterie; R. Sampers, F. Tombeur en M. Asseloor, soldaten, infanterie; A. Meert, korporaal, infanterie; M. Comhaire, wachtmeester, artillerie; Van Brabant, brigadier, artillerie; C. Benoeyre, G. Boulet en R. Heusdent, wachtmeesters, artillerie; P. de Wette, soldaat, genie; Clayes, soldaat, artillerie; Van Lul, soldaat, artillerie; L. Vandeven, wachtmeester, foerier; J. Moens en M.

Hertoghe, soldaten, infanterie; J. Luysman, soldaat, wielrijder; G. Swinnen, korporaal, wielrijder; Robert, soldaat, infanterie; J. Meunier, soldaat, infanterie; J. Deprez, korporaal, infanterie; L. Lenoble, H. Carette en F. Galle, soldaten, infanterie; E. Hauwel, korporaal, infanterie; J. Boels, hoornblazer, wielrijder; M. Landrieu, soldaat, infanterie; E. Ennaerts, korporaal, genie; J. Peeters, soldaat, infanterie; D. Carlier, soldaat, cavalerie; F. Charlier, wachtmeester, auto-mitrailleur.

Ontving de Burgerlijke medaille der 2^e klasse: A. de Backer, soldaat, infanterie.

Werden benoemd tot ridders in de orde van Leopold II: O. Mathieu, J. Lekeur en W. Derwae, soldaten, infanterie; P. Lierneux, ziekendrager, infanterie; Staquent, sergeant, infanterie; L. Baelemans en F. van Brussel, zoeklichten; J. Blankaert, soldaat, infanterie; P. Withof, soldaat, infanterie; R. Ponsard, sergeant, infanterie; P. Colle, soldaat, infanterie; K. Balwir, soldaat, infanterie; C. Schipman, soldaat, infanterie; J. Vanderstraeten, klaroenblazer, infanterie; W. Delderenne, soldaat, infanterie; D. van Wanroy, soldaat, infanterie; R. Snoeck, sergeant, infanterie; R. Stevens, korporaal, infanterie; L. Jordant, adjudant, artillerie; L. Rasselier, sergeant-majoor, infanterie; C. Leblicq, soldaat, infanterie; A. d'Hondt, 1^e sergeant-majoor, infanterie; J. de Breyne, soldaat bij de automitrailleurs.

Het geheim der ingetogenheid (KVdW).

Brussel, 28 november.

Ik ben, onwillekeurig en met alle gepaste nederigheid, de held van een avontuurtje, dat ik niet onaardig vind, en u daarom wil mededelen.

Gij moet weten: einde Juli 1914, toen België mobiliseerde (wanneer zullen wij daarover uitgepraat zijn?), ontving ik bezoek van één der opgeroepen, een jonge doctor in de filosofie, die mij vaarwel kwam zeggen. Beter dan de meeste anderen, beseftte hij waar het om ging: zonder dat hij één ogenblik maar zijn manmoedigheid verloor, zag hij de toekomst in met een ernst, die niet zonder enige weemoed ging: wilde hij niet de eigen hoop offeren aan die van het vaderland? Wankelen deed hij trouwens geen ogenblik; juist omdat hij wist wat hij en zijn lotgenoten gingen doen, aanvaardde hij zijn lot, als had hij het zichzelf gekozen, wat hem de opoffering gemakkelijker maakte, en zijn moed tot een zeer natuurlijke hoedanigheid. Zijn grootste melancholie vond dan ook haar reden niet in dit oprukken tegen machten, die hem tot in zijn bestaan bedreigden: zij had haar grond in het feit, dat hij voor het eerst, en wie weet voor hoelang, zijn geliefde boeken ging verlaten, waarvan hij ondervonden had dat ze inderdaad zijn beste vrienden waren. Want de jongen was nog zeer jong (aangezien hij nog tot de eerste dienstplichtigen behoorde), en had nog niet geleerd hoe boeken op de toetssteen van het leven vaak ontgoochelend, meestal leugenachtig worden. Mijn jonge vriend sprak mij dan ook met moeilijk verdoken spijt over zijn studie die hij aldus onderbroken zag, al nam hij plichtbewust de onderbreking aan; toen het uur van het afscheid gekomen was, en hij mij de vriendelijkheid bewees, mij een souvenir te vragen, dat hij in zijn soldatenransel mee zou nemen en dat in de oorlog iets van mij zou zijn, dan was het ook heel natuurlijk dat ik hem naar mijn bibliotheek wees, met het gebaar, dat hij kiezen zou. Het verging mij (vergeef mij deze zeer menselijke zwakheid,) het verging mij, zoals het in dergelijke gevallen de meesten gebeurt. Nauwelijks had mijn vriend zijn keuze gemaakt, of ik voelde spijt. Wat ik ook deed, hem zo heel spoedig de meester zijn ging niet: mijn jonge vriend eiste onwillekeurig heel veel van mij! Hij was echter, en gelukkig maar, te zeer verdiept in zijn vondst, dan dat hij mijn leed zou bemerken. Toen

hij van het boek zijn trouwe en dankbare ogen opsloeg, had ik mijn lelijk gevoel overwonnen, en zonder de minste verwerpelijke bijgedachte kon ik hem het geluk toewensen, dat ons aller geluk betekende.

Wat nu het voorwerp was van mijn onderdrukt leedwezen? O, niets dan een boekje van nogal schamel uitzicht, de kaft verkleurd, het bandje half los, het verguldsel der snede geheel verwelkt: een exemplaar van de "Pensées" van Pascal; een oude, wellicht waardeloze uitgave waar een kenner om gesmaald zou hebben; maar waar ik een vijftien jaar haast dag aan dag in gelezen had, en waar voor mij mijn vader eveneens in gelezen had, en dat mij derhalve even lief was geworden als een boek iemand worden kan, die alle bibliomanie verafschuwt, - misschien wel omdat niets hem zozeer aantrekt ...

- Mijn Pascal was dus naar de oorlog, en ik troostte mij om zijn afwezigheid met de gedachte, dat mijn vriend er zeker geen beter beschermer en geen mannelijker vertrooster naar meenemen kon. - Tot het zich dezer dagen voordeed, dat ik het boek nodig had voor een citaat. Ge kent de kwelling: de herinnering aan een tekst, die u vroeger getroffen heeft, komt u door het hoofd spelen op een ogenblik, dat ge hem juist voor eigen werk gebruiken kunt, of dat hij aan uw gedachten van het ogenblik een wending gaat geven die u precies deze voorkomt, die gij er onbewust voor gehoopt had. Die tekst: u zou hem vermoedelijk ook wel kunnen missen; was hij u niet heel toevallig te binnen geschoten, u zou er vermoedelijk niet aan hebben gedacht en onder zijn afwezigheid zeer zeker niet hebben geleden. Nu echter bezit hij u geheel; hij laat u niet meer los; hij beheerst u als een tiran; hij martelt u als een beëdigd folteraar van onder de heilige inquisitie. En het wordt natuurlijk nog heel wat erger als ge er niet onmiddellijk de hand op leggen kunt ja als gij zeker weet, dit nooit meer te zullen kunnen.... - De zin van mijn citaat stond

mij natuurlijk klaar voor de geest, aangezien hij mij pijnigde, maar 't ongeluk wilde, dat ik nu juist, zonder dat dit zomaar een nuk van me was, de letter moest hebben: de vorm die Pascal zelf aan zijn denkbeeld gegeven had, - die scherpe en geslepen, die levende en smijdlige, die rake en arglistige vorm die de helft van de gedachte uitmaakt, en zonder dewelke de gedachte, ook anders uitgedrukt, niet zijn zou ... - Ik twijfelde niet lang: bij afwezigheid van mijn eigen gemobiliseerde Pascal, zou ik er een gaan kopen bij de dichtstbijzijnde boekhandelaar. De Franse en dus ook de Belgische boekenmarkt wemelt van goedkope uitgaven der Franse klassieken en onder die klassieken behoort Pascal ongetwijfeld tot de minst gelezenen; want zeker de voor het groot publiek minst genaakbare. Geen twijfel dan ook of ik zou hem in voorraad vinden. Want wat men ter ontspanning en korten van de tijd onder de oorlog mag lezen: toch zeker Pascal niet ... tenzij op het slagveld zelf, in één exemplaar: het mijne.

Aldus redeneerde, aldus fantaseerde ik. En: ik vergiste mij. Tot eigen schande, tot eigen beschaming moest ik mijn kwaadwillige vergissing bekennen. - Trouwens, en ik voer het onmiddellijk als verontschuldiging aan: wie zou het hebben gedacht; wie van mijn geleerde vrienden zou het niet met een spotlachje als onmogelijk verworpen hebben, dat de Brusselse burgerij zich onder de bezetting zou gaan verdiepen in de filosoof van Port-Royal?

- De eerste boekhandelaar tot wie ik mij richtte, bezag mij met blikken vol ironie, en, nadat hij mij aldus lang bestudeerd had alsof hij zich maar niet voorstellen kon hoe ik aan zulke vreemde vraag kwam, antwoordde hij met slappe lippen: "Nous n'avons pas ça". - Uit zulk een vat was, ik zag het wel, geen verdere verklaring te tappen: deze man had over eventuele Pascal-kopers een eigen en niet-welwillend oordeel, en daar zou hij vermoedelijk niet van af te brengen zijn. Zonder verder onderzoek naar de reden van dat

ostracisme, wendde ik mij dan ook met mijn vraag tot een concurrent van hem. Deze ging met zijn armen zwaaien als een drenkeling die een duikboot zou hebben gezien: “Un Pascal, Monsieur; un Pascal! Mais il y a des mois et des mois que nous n'en avons plus!” - De wanhoop van deze werd door mij op rekening gesteld van de afgebroken betrekkingen met de Franse uitgevers: ik drong niet aan, en ging mijn heil in beter voorziene oorden zoeken ... - O bittere teleurstelling, mitsgaders de vergeefse en onbeloonde moeite in mijn benen: wat heb ik die avond gedraafd! ...

Want ik heb alle, zegge alle boekenwinkels van Brussel, die maar enigszins genaakbaar waren en in dewelke maar enigszins kans van slagen bestond, afgedraafd en afgevraagd, tot mijn benen er onder zwichtten en mijn ogen smekend gingen staan als van een zieke hond: overal hetzelfde, meer of minder beleefde, antwoord: “Plus de Pascal!” ...

Ten einde raad, heb ik er willen het fijne van weten; dat fijne: ik heb het gevraagd, niet zonder een zeer besliste houding aan te nemen, aan een boekhandelaarsklerk met vergrijsde haren, wie het leven blijkbaar alle spotlust had afgeleerd. Al zeg ik het zelf: ik zag er op dat ogenblik niet naar uit, om de minste smaad te verdragen, en ik had trouwens onmiddellijk gemerkt dat mijn verschijning op de nederige grijsaard een diepe indruk gemaakt had. Dit waren, meende ik, voldoende waarborgen, dan dat ik van tussen zijn bestorven lippen een onvermengde waarheid verwachten mocht. Welnu, deze luidde als volgt: “Nooit werden, bij de heersende schaarste, de klassieke Franse auteurs zoveel gevraagd als thans, en - onbegrijpelijk genoeg! - onder deze auteurs neemt Pascal zo goed als de eerste plaats in. Wie deze kopers zijn? De Duitsers, voor een deel; maar in veel ruimere mate de Belgische burgers, wie het vroeger aan tijd ontbrak voor verder gedreven literair onderwijs, en die nu de gelegenheid der werkloosheid te baat nemen, om hun educatie te voltooien. En zo

komt het, dat veel minder naar ontspanningslectuur, naar lichte romannetjes en zo, gevraagd wordt, dan vroeger het geval was. En het vreemde: de mensen schijnen meer en meer van die ernstige boeken te gaan houden; gebeurt het, dat een boek niet voorhanden is en wij bieden iets moderns in de plaats aan: het mag nog zo goed zijn, het wordt afgewezen; - juist het tegendeel van vroeger dus, toen de klassieken alleen gelezen werden ... door wie wel verplicht waren het te doen: jongens en meisjes der athenea en normaalscholen, - die, openlijk of in 't geniep, toch nog heel wat anders lazen!"

Aldus mijn boekhandelaarsklerk, die er zeker niet om liegen zou ... Enige tijd geleden nu ontmoette ik een vriend van mij, en die vroeg mij of ik opgemerkt had, hoe ingetogen de Brusselaars er tegenwoordig uitzien. Die vriend, moet ge weten, verheugt zich in een ruime verbeelding: te dier gelegenheid kon ik er hem andermaal geluk mee wensen ... Helaas! alle oordeel is subjectief, en thans moet ik wel bekennen, dat ik misschien al te lichtvaardig om de opmerking van mijn vriend gelachen had; zijn oordeel over de tegenwoordige ernst van de Brusselaars berustte immers op een grond, en ikzelf zou het geheim van deze ingetogenheid komen te ontdekken: de Brusselaars lezen Pascal! ...

De Belgische oorlogsschatting.

Onze correspondent schrijft uit Brussel:

De Provinciale Staten van Henegouwen, Limburg, Luik, Luxemburg, Namen, Oost- en West-Vlaanderen hebben in hun zittingen van 30 november de nodige middelen tot het afbetalen der opgelegde krijgsbelasting gestemd, maar die van Antwerpen en Brabant hebben in deze geen eindbesluit genomen. Zo heet het in de verordening, waarbij de staten van beide laatstgenoemde provincies tegen 4 december opnieuw worden samengeroepen, om in geheime zitting

alsnog te beraadslagen over de wijze van opbrengen der oorlogsbelasting.

De Belgische bladen bevatten de volgende bekendmaking van generaal von Bissing, de Duitse gouverneur-generaal in België:

Op grond van mijn verordening van 30 juni jl. en 23 juli jl. betreffende de korenoogst 1915, evenals van mijn verordening van 28 augustus jl. betreffende koren en meel uit vroegere oogstjaren, heb ik op voorstel van de Zentral Ernte Kommission de hoogste prijzen voor de verkoop van gedorst koren, meel, zemelen en brood als volgt vastgesteld:

Voor tarwe, uit stapelplaats of molen geleverd, 24,20 F per 100 kg; voor rogge 26,50 F, voor spelt 24,55 F; voor masteluin, 28,35 F; voor tarwezemelen uit molen geleverd 22 F; voor roggezemelen uit molen geleverd 18 F; voor tarwemeel aan de bakkers en gebruikers geleverd 43,25 F; voor roggemeel aan de bakkers en gebruikers geleverd 34,40 F; voor tarwebrood aan de gebruikers geleverd 0,40 F per kilo.

Deze hoogste prijzen worden vanaf 1 december van kracht.

Aan de Provinzial Ernte Kommission wordt de bevoegdheid verleend, voor de omschrijving van enkele gemeenten op aanvraag of na raadpleging van de burgemeesters, telkens een lagere hoogste prijs voor tarwebrood, evenals hoogste prijzen voor brood, voor de vervaardiging waarvan roggemeel wordt gebruikt, vast te stellen.

Voor de verkopen der voortbrengers van tarwe en rogge aan het Nationaal Hulp- en Voedingskomiteit blijven de in mijn bekendmaking van 10 augustus vastgestelde hoogste prijzen van kracht.

Men meldt ons van de Zeeuws-Vlaamse grens:

Ondanks de regen en de storm van vrijdagavond en –nacht, is het schieten op het westelijk front geregeld doorgedaan, zodat dikwijls de donder van het geschut boven de storm uit te horen was. Ook zaterdagmorgen duurde het schieten onafgebroken voort.

Maandag 6 december 1915 – avondeditie

Geen berichten over België.